26 ta' Ġunju, 1964.

Imħallfin:

S.T.O. Prof. Sir Anthony J. Mamo, O.B.E., C.St.J., Q.C., B.A., LL.D., President.
Onor. J. Flores, B.L.Can., LL.D.
Onor. A. Gauci Maistre, LL.D.

Giuseppina armla minn Giuseppe Ciancio pr. et ne.

versus

Michele Buontempo

RESA TA' KONTIJIET — VALUR TAL-ĠUDIKAT. KAP TAL-ISPEJJEŻ

La darba parti tkun ġiet kundannata b'sentenza tirrendi kont għat-tmexxija ta' negozzju għal żmien determinat, dak jiffurma ġudikat u l-Qorti ma tistax tiddipartixxi minnu.

Il-profitti ta' negozju jistgħu jiġu kalkulati fuq il-profitti ta' negozji oħra ta' l-istess ġeneru għall-istess żmien.

Jekk il-parti tikkalkula perijodu ta' żmien wisq itwal minn dak li għalih kien intitolat jitlob il-kont, huwa għandu jħallas parti proporzjonata mill-ispejjeż tal-kawża.

Il-Qorti:— Rat l-att ta' ċitazzjoni quddiem il-Qor[illegible] Kummerċ tal-Maestà Tagħha r-Reġina li bih [illegible] prio et nomine" — wara li ppremettiet illi b'sentenza tal-Qorti ta' l-Appell tal-għoxrin ta' Jannar, 1956, fil-kawża fl-istess ismijiet fuq indikati, b'konferma tas-sentenza ta' din il-Qorti tas-sbatax ta' Mejju, 1955, il-konvenut ġie kkundannat sabiex, fi żmien xahar, jirrendi kont eżatt tat-tmexxija u amministrazzjoni tan-negozju magħruf bħala

"Ciancio Photo Studio" u "Oxford Studio" f'Raħal il-Ġdid, liema negozju kien jappartjeni kwantu għan-nofs lill-imsemmi Giuseppe Ciancio, żewġ l-attriċi, u missier u awtur tal-fuq imsemmija wliedu, u dana mid-data tal-mewt ta' l-istess Giuseppe Ciancio li ġrat fit-tmienja u għoxrin ta' Mejju, 1948, — u li l-konvenut ippreżenta lill-attriċi 'proprio et nomine' d-dokument prodott ma' l-istess att ta' ċitazzjoni markat bl-ittra "B" li, pero, bl-ebda mod ma jista jitqies li jikkostitwixxi l-kont li hu ġie kkundannat li jagħti u għalhekk għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi għandu jitqies illi l-istess konvenut naqas milli jippreżenta kont fiż-żmien li ġie lilu prefiss fis-sentenza predetta, b'mod illi din il-Qorti tista liberament tippermetti lill-attriċi 'proprio et nomine' li tispeċifika, okkorrendo bil-ġurament tagħha, is-somma li għandha tieħu mingħandu — u li, kif jirriżulta mill-provi rakkolti fil-kawża "Giuseppina Ciancio kontra Giuseppe Ciancio", ċeduta quddiem il-Prim' Awla Ċivili fit-tlettax ta' Mejju 1948, l-imsemmi ħanut kien jirrendi profitti netti ta' żewġ liri (£2) kull jum, li minnhom lira (£1) kull jum tispetta lill-attriċi 'proprio et nomine', b'mod li għall-perijodu li kellu jiġi kopert fil-kontijiet li l-konvenut kellu jippreżenta, jiġifieri mit-tmienja u għoxrin (28) ta' Mejju, 1948, sal-għoxrin (20) ta' Jannar, 1956, data tal-predetta sentenza tal-Qorti ta' l-Appell, il-profitti dovuti lill-istess attriċi 'proprio et nomine' jammontaw għal elfejn seba mija u sittin lire (£2,760) — talbet:

Illi jiġi dikjarat u deċiż li d-dokument "B" fuq imsemmi, preżentat mil-konvenut in segwitu għas-sentenza fuq imsemmija tal-għoxrin (20) ta' Jannar, 1956 ma jikkostitwiex il-kont illi l-istess konvenut ġie kkundannat jagħti lill-istess attriċi 'proprio et nomine' b'dik is-sentenza u li, konsegwentement, il-konvenut ma ppresenta ebda rendikont fit-terminu lilu mpost ta' xahar;

Illi tiġi ammessa tiddetermina bil-ġurament tagħha l-ammont lilha dovut mill-konvenut fis-somma ta' elfejn seba' mija u sittin lira (£2,760), jew, alternativament, li jiġi determinat mill-Qorti dana l-ammont, okkorrendo bl-opra ta' periti, in bażi għar-riżultanzi proċesswali;

Illi l-konvenut jiġi kkundannat iħallas lilha, 'proprio et nomine' l-ammont fuq imsemmi ta' elfejn, seba' mija u sittin lira (£2,760) jew kull ammont ieħor li jiġi stabbilit mill-Qorti għal-finijiet tat-talba preċedenti.

Bl-ispejjeż u salvi d-drittijiet tagħha 'proprio et nomine' għal rendikont għa'l-perijodu ta' wara d-data ta' l-imsemmija sentenza u dak mit-tnejn u għoxrin ta' Mejju, 1948, 'l hemm, u salv ukoll kull dritt fuq il-għodod u strumenti fotografiċi u affarijiet oħra ġja appartenenti lill-imsemmi Giuseppe Ciancio.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut li biha ssottometta illi hu, kif dejjem ġie rilevat f'diversi kawżi li l-attriċi għamlet kontra tiegħu, qatt ma kellu x'jaqsam mat-treġija ta' li "Studio" fuq imsemmi, u għalhekk, bl-għajnuna ta' ibnu Amodeo Buontempo, li kien dejjem jiġġestixxi dak li "Studio", ipprepara l-kont tat-tmexxija u amministrazjoni ta' dak in-negozju in ottemperanza tas-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell tal-għoxrin ta' Jannar, 1956, kont li hu bagħat lill-attriċi fl-għoxrin ta' Frar, 1956, u għad li dan il-kont hu passiv, l-attriċi ma tistax tallega li mhux eżatt u preċiż.

Rat is-sentenza ta' dik il-Qorti tat-tmientax ta' Novembru, 1958, li biha ġie deċiż adesivament għall-ewwel talba ta' l-attriċi 'proprio et nomine' bl-ispejjeż kontra l-konvenut, u, riferibilment għat-tieni talba, ġie nominat il-kom-

putista Arthur Craig sabiex jagħmel il-kont li l-konvenut kellu jagħti lill-attriċi in forza tas-sentenza fuq riferita ta' dik il-Qorti tas-sbatax ta' Ġunju, 1955 konfermata bis-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell tal-għoxrin ta' Jannar, 1956, u sabiex jistabilixxi, jekk ikun il-każ, skond l-istess sentenza, is-somma dovuta lill-attriċi, u ġiet riservata d-deċiżżjoni dwar it-tielet talba għal wara li tkun ġiet deċiża t-tieni talba.

Rat ir-relazzjoni tal-perit maħlufa fis-sittax ta' Ottubru, 1952 u l-verbali tas-seduti quddiem il-perit miġjubin ma' l-istess relazzjoni.

Rat is-sentenza ta' l-istess Qorti tat-tnax ta' Marzu, 1963 li biha ddeċidiet dwar it-tieni talba billi stabbiliet fis-somma ta' tmien mija u tmientax il-lira u għaxar xelini (£818.10.0) l-ammont dovut mill-konvenut lill-attriċi "proprio et nomine", u, fuq it-tielet talba billi kkundannat lill-istess konvenut iħallas lill-istess attriċi "proprio et nomine" l-imsemmija somma ta' tmien mija u tmientax-il-lira u għaxar xelini (£818.10.0).

Ordnat illi l-ispejjeż kollha tal-kawża u relativi — barra dawk ġa deċiżi bid-deċiżżjoni ta' dik il-Qorti tat-tmientax ta' Novembru, 1958, ġa fuq rekordata — jitħallsu mill-konvenut.

Salvi "si et quatenus", fuq l-għodod u strumenti fotografiċi u affarijiet oħra msemmijin fl-att ta' ċitazzjoni, u kull azzjoni għal rendikont għal żmien sew qabel mill-mewt tar-raġel ta' l-attriċi sew wara t-tmienja ta' Ġunju, 1951 — wara li kkunsidrat:

Illi — kif ġja ġie rilevat fl-imsemmija sentenza ta' din

il-Qorti mogħtija f'din il-kawża fit-tmientax ta' Novembru, 1958, li biha ġie deċiż għat-tenur ta' l-ewwel talba ta' l-attriċi u ġie mogħti l-aċċennat provvediment riferibilment għat-tieni talba — żewġ l-atriċi u l-konvenut kienu jeserċixxu in soċjeta l-istudju fotografiku fuq riferit u li skrittura in data sitta u għoxrin ta' Settembru, 1946, ittermi-naw — b'effett minn dik id-data — l-imsemmija soċjeta; qasmu bejniethom il-profitti, u ddikjaraw li ma kellhomx aktar ebda pretensjoni oħra kontra xulxin in riguard ta' dik is-soċjeta u li kull ma kien jeżisti fl-istess studju foto-grafiku kellu jappartjeni, mingħajr ebda eċċezjoni, lill-kon-venut Buontempo, u r-raġel ta' l-attriċi stqarr illi ma kel-lux iżjed interess f'dak l-istess studio li kellu jibda jitqies ta' proprjeta eskiusiva tal-konvenut. Din l-iskrittura ġiet dikjarata nulla b's-sentenza fuq riferita ta' din il-Qorti tas-sebgħa u għoxrin ta' Lulju, 1950, għaliex magħmula in fro-de tad-drittijiet ta' l-attriċi u din is-sentenza ġiet konfer-mata mill-Qorti ta' l-Appell tal-Maesta Tagħha r-Reġina b'sentenza tal-għoxrin ta' Novembru 1950. In segwitu għad-dikjarazjoni tan-nullita ta' l-imsemmija skrittura, il-kon-venut, fuq talba ta' l-attriċi, ġie kkundannat jirrendilha kont eżatt tat-tmexxija u amministrazzjoni minnu ġestita tan-negozju fuq imsemmi mid-data tal-mewt ta' l-imsemmi żewġha — li ġrat fit-tnejn u għoxrin ta' Mejju, 1948, — 'l hawn, u dan b'sentenza ta' din il-Qorti tas-sbatax ta' Mej-ju, 1955 li ġiet konfermata b'sentenza tal-Qorti ta' l-Appell tal-għoxrin ta' Jannar, 1956. Iż-żmien li fih il-konvenut kel-lu jirrendi l-kont ġiet stabbilit f'xahar dekorribbli mid-data tas-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell;

Illi bl-imsemmija sentenza li din il-Qorti tat f'din il-kawża fit-tmientax ta' Novembru, 1958, ġie ritenut li l-kon-venut ma uniformax ruħu għall-kundanna minnu subita bl-imsemmija sentenza ta' din il-Qorti tas-sbatax ta' Marzu,

1955, billi d-dokument li hu pprezenta lill-attrici, u li hu semma "Rendikont approssimativ ta' l-amministrazzzjoni ta' li studju fotografiku in kwistjoni sal-mewt ta' Giuseppe Ciancio" mhux il-kont li kien ġie kundannat jagħti, u għalhekk ġiet milqugħa l-ewwel talba ta' l-attriċi f'din il-kawża, u, riferibilment għat-tieni talba, billi l-Qrati tagħna rritenew illi l-poter konċess mil-liġi lill-awtorita ġudizjarja bl-artikolu 394 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili, li tippermetti lill-parti li tkun talbet il-kont li tispeċifika, imqar b'ġurament, is-somma li għandha tingħata meta min għandu jagħti l-kont ma jippreżentahx fiż-żmien stabbilit, m'għandux jiġi eserċitat jekk jirriżulta li mhix impossibbili kull prova oħra biex jiġi determinat aħjar l-ammont dovut mingħand min hu tenut li jirrendi kont, ġie provdut għan-nomina ta' komputista sabiex bħala perit fil-kawża, il-kont jagħmlu huwa;

Illi dak il-perit, fl-imsemmija relazjoni tiegħu, issottometta, b'konklużjoni għar-riċerki u għall-istudju li għamel, illi, "fl-assenza tal-kotba kummerċjali (almenu sempliċissimi), dokumenti jew provi oħrajn, mhux possibbili li hu jistabilixxi somma dovuta lill-attriċi varjabbili mill-provi rakkolti fil-kawża "Giuseppina Ciancio vs. Giuseppe Ciancio" — tal-Prim' Awla, Qorti Ċivili, ċeduta fit-tlettax ta' Mejju, 1948, — u li l-konvenut ma rnexxilhux jwaqqa dawn il-provi;"

Illi l-kawża, li fiha hemm il-provi li għalihom għamel ċenn il-perit, kienet kawża ta' separazzjoni li l-attriċi kienet istitwiet kontra żewġha u fiha, b'digriet tat-tnax ta' Marzu, 1946, kienet rebħet bħala alimenti provviżorji s-somma ta' erba' liri u nofs (£4.10.0) fil-ġimgħa, konsidrat il-fatt — fost fatti oħra — li mill-provi kien irriżulta li żewġha kien jaqla ċirka tletin lira (£30) fix-xahar. Dak

id-digriet ġie appellat; iżda ġie konfermat fit-tlettax ta' Mejju, 1946, in konsiderazjoni tal-kondizjoni soċjali ta' żewġ l-attriċi u l-qliegħ li kellu min-negozju tiegħu;

Illi, kif ġie rilevat fl-imsemmija sentenza ta' din il-Qorti tas-sebgħa u għoxrin ta' Lulju, 1950, kien minn dak id-digriet li "beda l-interess ta' Giuseppe Ciancio (żewġ l-attriċi), li kien qiegħed jevadi bi kwalunkwe mod li jmantni lil martu u lil uliedu, illi jagħmel xi ħaġa biex jinnewtralizza l-attijiet esekutivi li setgħet tagħmillu l-attriċi biex tagħti esekuzjoni lid-digriet fuq imsemmi," u għalhekk hu għamel l-iskrittura msemmija fl-ewwel paragrafu tal-parti razzjonali ta' din is-sentenza li biha koxjentement għamel ħsara lill-attriċi u lil uliedu billi, fil-waqt li kellu negozju li bih kien qiegħed jagħmel profitti "mhux traskurabbili", b'dik l-iskrittura "svesta ruħu minn kollox u ħalla l-avvjament u l-klijentela lil sieħbu, bla ma (almenu apparentement) ħa xejn" u bl-istess sentenza tas-seba' u għoxrin ta' Lulju, 1950 — konfermata fl-Appell b'sentenza tal-għoxrin ta' Novembru, 1950, — ġie wkoll ritenut li kien hemm il-"participatio fraudis" tal-konvenut Buontempo u għalhekk dik l-iskrittura ġiet dikjarata nulla u bla effett.

Illi l-prova li żewġ l-attriċi kien qiegħed jagħmel profitti "mhux traskurabbili" tirrisulta, kif ġja aktar fuq ġie aċċennat, mill-kawża fejn ġie mogħti l-imsemmi digriet ta' l-alimenti provviżorji favur l-attriċi u wliedha.

F'dik il-kawża żewġ l-attriċi stess xehed fid-disa' ta' Marzu, 1946, li fl-aħħar xahrejn qala sittin lira (£60) u li dawk is-sittin lira kienu qliegħ, jiġifieri profitti — evidentement sehmu mill-profitti li saru bl-eserċizju ta' li "studio" fotografiku fuq riferit — u kien għalhekk illi l-perit ġudizzjarju fl-imsemmija relazjoni tiegħu semma l-qliegħ ta' lira

(£1) kull jum netti meta kiteb illi fil-fehma tiegħu ma hemmx "prova biżżejjed biex tinnega l-qliegħ ta' lira (£1) kull jum netti kif xehed Giuseppe Ciancio fil-Qorti Ċivili fid-disgħa ta' Marzu, 1946".

Illi bis-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell tal-għoxrin ta' Jannar 1956 (ġja fuq rikordata) ġiet konfermata s-sentenza ta' din il-Qorti tas-sbatax ta' Mejju, 1955, li kienet iddeċidiet adesivament għall-istanza in bażi għall-azzjoni — qalet il-Qorti ta' l-Appell fl-imsemmija sentenza tagħha — li nħolqot mill-istat ta' komunjoni, u l-istanza kienet li l-konvenut "jġi kkundannat sabiex fi żmien qasir u perentorju" — li fis-sentenza ġie stabbilit f'xahar — jirrendi kont eżatt tat-tmexxija u amministrazjoni minnu ġestita tan-negozju magħruf bħala "Ciancio Photo Studio" u "Oxford Studio" f'Pawla Square, Raħal-il-Ġdid; liema negozju kien jappartjeni kwantu għan-nofs lill-mejjet Giuseppe Ciancio, u dan mid-data tal-mewt ta' Giuseppe Ciancio li ġrat fit-tnejn u għoxrin (22) ta' Mejju, 1948, 'l hawn." L-istanza ġiet magħmula fid-disgħa ta' Ġunju, 1951. Peress li s-sentenza tiddikjara, ossija ma tikkreax jew tikkostitwixxi d-drittijiet, imma biss tirrikonoxxihom, l-effett tagħha jirrisali, bħala regola, għall-jum tad-domanda.

Illi għalhekk il-konvenut kellu skond l-imsemmija sentenzi, jirrendi kont mit-tnejn u għoxrin ta' Mejju, 1948, sat-tmienja ta' Ġunju, 1951. Huwa ma rrendiehx u l-attriċi invokat favur tagħha d-disposizzjoni kontenuta fl-artikolu 394 (1) tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili. Il-Qorti dehrilha li l-ammont dovut mill-konvenut jista jiġi stabbilit aħjar permezz ta' perizja u nnominat l-imsemmi komputista ħalli jagħmel hu l-kont li l-konvenut kellu jirrendi skond l-imsemmijin sentenzi. Dak il-komputista wasal għall-konklużżjoni li ma setax jasal biex jistabilixxi somma "varjabili"

— wieħed għandu jifhem "divers" — minn dik risultanti mill-provi rakkolti fl-imsemmija kawża ta' separazjoni. Skond dawn il-provi s-sehem mill-profitti netti spettanti lil żewġ l-attriċi kien ta' lira (£1) kull jum (nofs żewġ liri), ossija tletin lira (£30) fix-xahar, u kwindi, għall-perijodu fuq imsemmi (mill-mewt ta' Giuseppe Ciancio sal-jum li fih saret l-istanza) is-sehem mill-profitti spettanti lil żewġ l-attriċi kien ikun ammonta komplessivament għas-somma ta' elf u ħamsa u disgħin lira (£1,095), kieku ma kellhomx jitqiesu ċerti ċirkostanzi li fil-fehma tal-Qorti għandhom jiġu kunsidrati, u ċioe l-fatt li meta l-qliegħ kien ta' żewġ liri (2) kull jum, li minnhom lira (£1) kull jum kienet tispetta lil żewġ l-attriċi; dana kien jaħdem fin-negozju billi jagħti l-opera tiegħu teknika, u allura wieħed għandu raġonevolment jaħseb illi meta r-raġel ta' l-attriċi miet, biex ikunu jistgħu jittieħdu bħala kalkolu l-imsemmijin profitti, hemm bżonn li jiġi kunsidrat l-impieg insomma il-ħtieġa ta' persuna teknika u s-salarju tagħha jew il-kumpens relativ għandu jiġi dedott fl-imkien ma' l-ispejjeż l-oħra biex joħroġ il-bilanċ attiv nett rappresentanti l-profitti. Mid-depo-sizzjoni ta' Anthony Blackman fil-kawża ta' separazzjoni fuq imsemmija jirriżulta li meta hu ħaddem — naturalment bħala tekniku — lil żewġ l-attriċi, ħallsu bit-tlett liri u nofs (£3.10.0) fil-ġimgħa u din iċ-ċiffra tista kwindi tiġi meħuda bħala bażi tal-kalkolu tal-kumpens li allura kien jitħallas għax-xogħol tekniku bħal dak tar-raġel ta' l-attriċi. Dan il-ħlas ta' tlett liri u nofs (£3.10.0) fil-ġimgħa jġib mija u tnejn u tmenin lira (£182) fis-sena, u, kwindi, ħames mija u tlieta u ħamsin lira (£553) għall-perijodu kollu fuq imsemmi bejn il-mewt tar-raġel ta' l-attriċi u l-jum ta' l-istanza da parti ta' l-istess attriċi għar-rendikont in parola. Din is-somma ta' ħames mija u tlieta u ħamsin lira għandha tonqos mill-profitti t' żewġ liri (£2) kull jum, li kien jirrendi n-negozju, jiġifieri mis-somma ta' elfejn mija u

disgħin lira (£2,190) għall-imsemmi perijodu u jibqa bilanċ ta' elf sitt mija u sebgħa u tletin lira (£1,637) li diviż bi tnejn, iġib is-sehem ta' l-attriċi fis-somma ta' tmien mija u tmientax-il-lira u nofs (£818.10.0);

Illi, kunsidrat dak kollu li ntqal, ma jidherx li tkun ħaġa xierqa li l-Qorti tippermetti lill-attriċi li tispeċifika hi fis-somma li ġiet minnha ndikata fl-att ta' ċitazzjoni s-somma li għandha tiġi lilha mogħtija mill-konvenut, meta evidentement għandha tiġi stabbilita f'somma iżgħar minħabba ż-żmien, skond l-imsemmijin sentenzi, u tista tiġi stabbilita aktar ekwament bl-għajnuna, għalkemm żgħira ħafna, tal-perizja, tal-provi rakkolti fil-kawża tas-separazjoni fuq riferita, u l-"arbitrio boni viri" tal-ġudikant.

Rat in-nota li biha l-konvenut appella mill-imsemmija sentenza tat-tnax ta' Marzu, 1963 u l-petizzjoni tiegħu li biha talab li tiġi revokata billi jiġu miċħuda t-tieni u t-tielet talba taċ-ċitazzjoni u, alternattivament, fil-każ illi dawk it-talbiet ma jiġux miċħuda l-imsemmija sentenza tiġi riformata fil-kap ta' l-ispejjeż billi jiġi ordnat li l-ispejjeż jitħallsu skond it-telf u rebħ rispettiv bejn il-partijiet bl-ispejjeż.

Rat ir-risposta ta' Salvina Amelia mart Joseph Cachia minnu assistita, u Enrico aħwa Ciancio u dik ta' Giuseppina Ciancio għan-nom proprju u bħala kuratriċi ta' binha Arturu li bihom qalu illi s-sentenza appellata hi ġusta u għandha tiġi konfermata bl-ispejjeż.

Rat l-atti kollha tal-kawża, semgħet it-trattazzjoni u kkunsidrat—

It-talbiet fiċ-ċitazzjoni ta' l-atturi (issa appellati) f'din il-kawża kienu tlieta.

Fl-ewwel wahda huma talbu li jiġi dikjarat u deċiż illi d-dokument 'B' ippreżentat mill-konvenut (issa appellant) in segwitu għas-sentenza ta' din il-Qorti ta' l-għoxrin ta' Jannar, 1956 fil-kawża "Giuseppina arm'a ta' Giuseppe Ciancio pr. et noe vs. Michele Buontempo" ma jikkostitwiex ir-rendikont li b'dik is-sentenza hu ġie kkundannat li jirrendi u li, konsegwentement, hu ma ppreżenta ebda rendikont fit-terminu lilu mpost ta' xahar.

Bit-tieni domanda, l-appellati talbu illi huma jiġu ammessi li jiddeterminaw bil-ġurament tagħhom l-ammont lilhom dovut mill-appellant fis-somma ta' elfejn, seba' mija u sittin lira (£2,760) jew, alternattivament, li dan l-ammont jiġi determinat mill-Qorti, jekk hemm bżonn permezz ta' periti nominati skond ir-riżultanzi proċesswali.

It-tielet domanda kienet diretta għall-kundanna ta' l-appellant għall-ħlas ta' dak l-ammont ta' elfejn, seba' mija u sittin lira jew kwalunkwe ammont ieħor fissat mill-Qorti skond it-tieni talba.

Issa l-ewwel talba ġiet milqugħa bis-sentenza ta' l-ewwel Onorabbili Qorti tat-tmientax ta' Novembru, 1958. Minn dik is-sentenza l-appellant ma appellax, la qabel is-sentenza tat-tnax ta' Marzu, 1963 u l-anqas flimkien ma l-appell minn din l-aħħar sentenza u għalhekk, dwar dik l-ewwel talba issa ma hemm ebda kwistjoni f'dan l-appell. Vwoldiri llum huwa definitivament stabbilit bejn il-partijiet illi l-appellant naqas li jirrendi kwalunkwe kont kif kien obbligat u kien għalhekk meħtieġ illi l-ammont dovut lill-appellati jiġi determinat b'wieħed miż-żewġ modi mitlubin fit-tieni domanda.

Bis-sentenza tat-tnax ta' Marzu, 1963, issa appellata, ġie finalment eskluż l-ewwel wieħed minn dawk iż-żewġ

modi, ċioe il-ġurament estimatorju ta' l-appellati għall-ammont ta' elfejn seba mija u sittin lira (£2,760) u, inveċe l-ammont dovut lill-appellati ġie likwidat mill-ewwel Onorabbli Qorti skond it-talba alternativa fis-somma ta' tmien mija u tmientax-il-lira u nofs (£818.10.0), u, f'dan is-sens, ġiet milqugħa t-tieni domanda ta' l-appellati.

It-tielet domanda tagħhom ġiet milqugħa, wkoll fl-alternativa, fis-sens illi l-appellant ġie kkundannat iħallas lilhom l-ammont ta' tmien mija u tmientax-il-lira u nofs (£818.10.0) hekk likwidat.

L-ispejjeż kollha tal-kawża u relativi ġew karikati fuq l-appellant.

Skond iċ-ċitazzjoni, il-perijodu li għalih l-appellati p-pretendew li l-appellant kien obbligat u naqas li jirrendi l-kont, kien iż-żmien kollu mit-tnejn u għoxrin ta' Mejju 1948 — data tal-mewt ta' Giuseppe Ciancio — sal-għoxrin ta' Jannar 1956, data ta' l-imsemmija sentenza ta' din il-Qorti li biha r-rendikont ġie ordnat. Il-kalkolu estimatorju ta' Jannar, 1956, data ta' l-imsemmija sentenza ta' din il-jgħmlu inkella, alternativament il-likwidazzjoni ta' dak l-ammont mill-Qorti, kellhom skond il-petensjoni tagħhom jirriferixxu u jkopru dak il-perijodu kollu. Inveċe, bis-sentenza appellata l-ewwel Onorabbli Qorti rreteniet illi dak il-perijodu kien biss iż-żmien mit-tnejn u għoxrin ta' Mejju, 1948 sat-tmienja ta' Ġunju, 1951, lejliet id-data li fiha kienet ġiet inoltrata ċ-ċitazzjoni eventwalment deċiża finalment bl-imsemmija sentenza ta' din il-Qorti ta' l-għoxrin ta' Jannar 1956 — biss għamlet riżerva favur l-appellati għal kull żmien sew qabel il-mewt ta' Giuseppe Ciancio kemm wara t-tmienja ta' Ġunju, 1951.

L-ewwel Onorabbli Qorti kkalkolat illi, anki fuq il-

parir tal-perit komputista nominat minnha, illi n-negozju in kwistjoni għall-perijodu hawn fuq imsemmi, kellu jitqies li kellu profitt nett ta' żewġ liri (£2) kulljum li minnhom nofshom, ċioe lira (£1) kull jum jew tletin lira (£30) fix-xahar kienu jmissu lill-appellati bħala aventi kawża ta' Giuseppe Ciancio għall-perijodu kollu, elf u ħamsa u disgħin lira (£1095). Minn dan l-ammont kellha pero tonqos nofs is-somma ta' ħames mija u tlieta u ħamsin lira (£553) meqjusa bħala li kienet meħtieġa li tiġi nkorsa għall-impieg ta' persuna teknika flok Giuseppe Ciancio bil-paga ta' tlett liri u nofs (£3.10.0) fil-ġimgħa ossija mija u tnejn u tmenin (£182) fis-sena. Għalhekk l-ammont dovut lill-appellati għall-imsemmi perijodu kif kalkolat mill-ewwel Onorabbli Qorti kien ta' tmin mija u tmientax il-lira u nofs (£818.10.0) kif ġa ntqal.

Il-bażi li fuqha ġie kalkolat il-profitt ta' żewġ liri (£2) kull jum għan-negozju in kwistjoni kienet ix-xhieda li Giuseppe Ciancio kien ta' fid-disgħa ta' Marzu 1946 fil-kawża ta' separazzjoni personali, li allura kien hemm pendenti bejn l-appellati Giuseppina Ciancio u bejnu u li ġiet eventwalment ċeduta quddiem il-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili tal-Maesta Tagħha fit-tlettax ta' Mejju, 1948. Hawnhekk hu kien qal illi jikkalkola illi fl-aħħar xahrejn (qabel id-data li fiha xehed) hu qala sittin lira (£60) u żied jgħid illi mill-istabbiliment hu jikkalkola li kien jaq'a lira kull jum u mhux aktar.

Kellha tittieħed din il-bażi ta' kalkolu għaliex — irrileva l-perit komputista u qalet l-ewwel Onorabbli Qorti — ma kienx hemm la kotba jew dokumenti oħra tan-negozju u l-anqas provi oħra li kienu juru kemm effettivament kien il-qliegħ.

Issa l-appellant jilmenta minn dan il-kalkolu għad-di-

versi raġunijiet elenkati fl-petizzjoni ta' l-appell, li ġew ukoll elaborati fit-trattazzjoni orali. Fl-ewwel lok l-appellant jissottometti illi jekk stess kien veru dak li kien xehed Giuseppe Ciancio kif ntqal fuq, iż-żmien li għalih hu rriferixxa kien żmien ta' abbundanza u nfieq addoċċ meta kien hawn l-Eight Army hawn Malta mentri fil-perijodu rilevanti għal din il-kawża (1948-1951) l-infieq kien naqas. Barra minn dan — jgħid l-appellant — għalkemm legalment, in vista tal-ġudikat li bih l-iskrittura tax-xoljiment tal-assoċjazzjoni ġiet ritenuta nulla, dik l-assoċjazzjoni bejn l-appellant u Giuseppe Ciancio baqgħat teżisti, fil-fatt u mill-lat finanzjarju, in-negozju tagħha bħala assoċjazzjoni spiċċa għaliex Ciancio li kien is-soċju Tekniku u espert ma baqax jaħdem fl-istabbiliment u dan baqa biss ġestit minn bin l-appellant, Amadeo Buontempo li kien jagħmel xogħol ta' dilettanti għak-kont personali tiegħu.

Hawn il-Qorti tixtieq tirrileva minnufih — anki biex ma jkunx hemm ekwivoċi fil-każ li jkun hemm kawżi oħra fil-futur — illi l-eżistenza u l-ispettanza ta' l-assoċjazzjoni fl-istabbiliment in kwistjoni għall-perijodu li għalih kellu jiġi reż il-kont, m'humiex in diskussjoni f'din il-kawża. Tant il-partijiet kemm din il-Qorti huma marbutin dwar dik il-kwistjoni mill-ġudikat kostitwit mis-sentenza ta' din il-Qorti fuq imsemmija ta' l-għoxrin ta' Jannar, 1956, konfermanti s-sentenza tal-Qorti tal-Kummerċ tal-Maesta Tagħha tas-sbatax ta' Mejju, 1955, li biha l-appellant ġie kkundannat li jirrendi l-kont, fuq l-assunt illi l-assoċjazzjoni bejn Giuseppe Ciancio u l-appellant baqgħat teżisti bħala ndiviżżjoni għal dak iż-żmien u l-istabbiliment baqa jappartjeni kwantu għal nofs lill-appellati, nonostante li Ciancio kien miet. Fil-waqt illi b'dawk is-sentenzi ġie rite-

nut illi Soċjeta kontratta "intuitu personae" tiġi xjolta bilmewt ta' xi wieħed mis-soċi, ġie ukoll ritenut illi dan ix-xjoljiment ibiddel ir-rapporti soċjali fi stat ta' indiviżżjoni bejn is-soċi u s-soċjeta tibqa teżisti għall-finijiet tal-likwidazzjoni li f'sens lat tikkomprendi l-operazzjonijiet kollha posterjuri għax-xjoljiment tas-soċjeta neċessarji għaddefinizzjoni ta' l-affarijiet mibdija u għall-ħlas tad-debiti, għar-riskussjoni tal-krediti u għad-determinazzjoni ta' l-attiv u f'sens aktar ristrett u aktar ġuridiku, tikkomprendi dawk l-operazzjonijiet kollha li jsiru fil-perijodu intermedju bejn ix-xoljiment u l-formazzjoni tal-massa diviżibbli bejn is-soċi. Fis-sentenza ta' l-Appell intqal illi s-soċjeta tibqa teżisti limitatament għall-finijiet tar-regolament u definizzjoni tar-rapporti bejn is-soċi jew l-eredi tagħhom.

Ga la darba b'dawk is-sentenzi l-appellant ġie kundannat jirrendi kont tat-tmexxija u l-amministrazzjoni ġestita minnu tan-negozju in kwistjoni għaż-żmien mill-mewt ta' Giuseppe Ciancio saċ-ċitazzjoni f'dik il-kawża, għandu jitqies li ġie kunsidrat illi dak in-negozju baqa ndiviż bejn l-appellant u l-appellati aventi kawża minn Giuseppe Ciancio, għal dak iż-żmien — liema żmien prezumibilment ġie kkunsidrat li jidħol fil-perijodu meħtieġ għall-finijiet limitati, kif ingħad fihom, "tal-likwidazzjoni" u "tar-regolament u definizzjoni tar-rapporti" bejn il-partijiet.

F'dawk il-limiti dak il-ġudikat huwa vinkolanti u din il-Qorti ma tistax tiddipartixxi minnu. Kwindi ma tistax tesawdixxi l-ilment fuq imsemmi ta' l-appellant illi matul dak iż-żmien, l-istabbiliment kien ta' u kien ġestit minn ibnu Amodeo Buontempo, anqas jekk dan kien tassew il-fatt.

Dwar l-ilment l-ieħor fuq imsemmi ta' l-appellant fis-

sens illi l-kalkolu ta' profit ta' żewġ liri (£2) kul jum kien eżaġerat, il-Qorti jidhrilha illi fuq il-provi disponibbli l-ewwel Onorabbli Qorti kienet ġustfikata li tagħmlu. Rigward stabbiliment ieħor ta' fotografija, wkoll f'Casal Pawla li fih kien f'dak iż-żmien soċju Giuseppe Ciancio ma' Francis Attard, dan Francis Attard xehed illi fl-epoka li kien hawn l-Eight Army il-profitti kienu bejn tletin (£30) u erbgħin lira (£40) fil-ġimgħa għal kull wieħed u qatt inqas minn għaxar liri (£10). Fiż-żmien approssimativament korrispondenti għal dak issa in kwistjoni, meta Attard kien allura assoċja ruħu ma ċertu Agius, hu qal illi l-profitti naqsu ħafna; iżda kienu jvarjaw bejn ħmistax (£15) u għoxrin (£20) lira fil-ġimgħa. Għalhekk, anki jekk wieħed jaħseb, kif ġie suġġerit minn Amodeo Buontempo, illi n-negozju ta' Attard u Agius kien iktar florida u kellu iktar xogħol, ma jidherx illi medja ta' profitti ta' seba liri (£7) fil-ġimgħa, għall kull wieħed fin-negozju ta' l-appellant u Ciancio hi eżaġerata.

Min dan il-profitt l-ewwel Onorabbli Qorti ġustament iddeduċiet l-ispiża li dehrilha li kienet rikjesta biex flok Giuseppe Ciancio, jiġi impjegat Tekniku. L-appellant jilmenta minn dan għax jgħid illi ebda tekniku fil-fatt ma ġie impjegat u n-negozju baqa ġestit biss minn Amadeo Buontempo. Iżda manifestament ma jmissx proprju lill-appellant li jilmenta minn din id-deduzzjoni magħmula favur tiegħu. Jekk stess ma ġiex impjegat tekniku barrani hu evidenti illi biex l-istabbiliment sata jibqa attivat u jirrendi profitti kienet indispensabbli l-opra ta' xi ħadd biex jagħmel ix-xogħol li qabel kien jagħmel Giuseppe Ciancio. Il-kontribuzzjoni li Ciancio kien jagħmel fl-assoċjazzjoni kienet biss, kif jidher mill-provi, l-industrija tiegħu bħala espert fotografu, apparti minn l-użu ta' xi għodod u equipment li hu jidher li kien ikkontribwixxa. Kienet dik l-in-

dustrija li kienet tipproduċi l-profitti li fuqhom ġie bażat il-kalkolu. Il-lokal bħala bini u l-arredi tiegħu jidhru li kienu għal kollox ta' l-appellant. Jekk stess — kif ġie ritenut — l-appellati għaż-żmien in kwistjoni kien baqgħalhom dritt għan-nofs il-profitti, huma ma jistgħux ġustament jiġu eżentati min-nofs l-ispiża li kienet neċessarja biex xi ħadd ieħor, hu min hu jagħmel ix-xogħol li qabel kien jagħmel Giuseppe Ciancio. Din il-Qorti anzi tħoss illi r-rata ta' tlett liri u nofs (£3.10.0) fil-ġimgħa kalkolata mill-ewwel Onorabbli Qorti għas-sostituzzjoni ta' bniedem espert bħal ma kien Giuseppe Ciancio, li sata jippresta l-istess opra biex in-negozju sata jkompli jagħmel l-istess qliegħ, hi baxxa. Dik ir-rata ġiet kalkolata fuq dak li xehed Anthony Blackman. Dan ix-xhud pero qal illi Giuseppe Ciancio kien ħadem miegħu għal ġimgħa biss f'Diċembru 1946 u anki f'dik il-ġimgħa falla mix-xogħol u għal dik il-ġimgħa ħallsu tlett liri u nofs (£3.10.0).

Il-Qorti taħseb illi tekniku tajjeb, li jaħdem regolarment, ma kontx fl-1948-1951 tista tħaddmu b'inqas minn, ugħidu aħna ħames liri (£5) fil-ġimgħa, u din hi r-rata li din il-Qorti jidhrilha li għandha tiġi mnaqqsa. Meta jsiru l-kalkoli b'din ir-rata, l-ispiża li trid tonqos għaż-żmien in kwistjoni tkun ta' seba mija u ħamsa u disgħin lira (£795) u l-profitt nett ikun ta' elf erba' mija u disa' u għoxrin lira (£1429) u n-nofs tiegħu dovut lill-appellati jkun ta' seba' mija u erbatax-il-lira u nofs (£714.10.0).

Fl-aħħarnett, dwar il-meritu, l-appellant jissottometti illi mis-somma likwidata favur l-appellati għandu, fi kwalunkwe każ, jitnaqqas l-ammont ta' elf lira (£1000) li tiegħu Giuseppe Ciancio kien debitur lejh skond it-termini talkitba ta' l-assoċjazzjoni. Din il-Qorti pero ma jidhriliex li tista takkolji din is-sottomissjoni ta' l-appellant, f'din il-

kawża. Din, kif intqal, hi limitata għall-likwidazzjoni ta' l-ammont dovut lill-appellati għall-ġestjoni bejn l-1948 u 1951, bħala sehemhom mill-profitti realizzati f'dak iż-żmien. L-allegat debitu ta' elf lira (£1,000) hu kontestat mill-appellati u dwaru ma saru ebda provi f'din il-kawża u l-anqas m'hemm ebda deċiżżjoni fuqu f'xi kawża oħra ġa deċiża. Għalhekk ma jistax jiġi kompensat f'din il-kawża: l-unika ħaġa li tista ssir — u li l-Qorti qiegħda tagħmel hi riżerva favur l-appellant għar-rigward tiegħu jekk jidhrilu li għandu dritt għalih.

Tibqa biss il-kwistjoni ta' l-ispejjeż. L-appellant jissottometti illi in kwantu l-ispejjeż jiġu intaxxati fuq l-ammont ta elfejn, seba mija u sittin lira (£2760) pretiż mill-appellati, għalkemm fiċ-ċitazzjoni huma talbu, alternattivament, kwalunke ammont ieħor verjuri li jiġi likwidat mill-Qorti, dawk l-ispejjeż messhom ġew akkollati, kif il-Qrati tagħna aktarx dejjem jagħmlu meta jkun hemm diskrepanza kbira bejn l-ammont mitlub fl-ewwel lok u dak li jiġi fil-fatt likwidat, skond ir-reħħ u t-telf rispettiv.

Din il-Qorti taħseb illi dan l-ilment mhux inġustifikat. L-ammont wisq akbar li talbu fl-ewwel lok l-appellati kien dovut, mhux tant għall-fatt illi huma kienu kostretti li jagħmlu xi kalkolu una volta li l-appellant kien naqas mill-obbligu tiegħu li jirrendi l-kont. Kieku kien hekk, kif fit-trattazzjoni ssottomettew l-appellati; kieku l-Qorti ma kienetx tħoss li tista tagħtihom tort wisq. Iżda dan ma kienx il-każ, għaliex, infatti, l-kalkolu ta' lira (£1) kulljum li huma għamlu ġie fill-fatt addottat mill-Qorti salva biss id-deduzzjoni ta' l-ispiża fuq imsemmija. Iżda l-ammont mitlub mill-appellati kien kbir għaliex huma ikkalkolaw perijodu ta' żmien wisq itwal minn dak li għalih kienu intitolati li jitolbu l-kont skond is-sentenza ta' din il-Qorti tal-

għoxrin ta' Jannar 1956. Difatti huma ppretendew rendikont, u kwindi sehemhom tal-profitti għall-perijodu mit-tmienja u għoxrin ta' Mejju 1948 sa l-għoxrin ta' Jannar 1954 mentri, kif irriteniet ġustament is-sentenza appellata, il-perijodu kellu jkun sat-tmienja ta' Ġunju 1951. Għall-ispejjeż inkorsi minħabba dan l-eċċess da parti ta' l-appellati, il-Qorti ma jidhriliex li għandu ragonevolment jinżamm risponsabbli l-appellant.

Għal dawn il-motivi din il-Qorti tiddeċiedi billi, fuq il-meritu tiċħad l-appell tikkonferma s-sentenza appellata in kwantu laqgħat it-tieni u t-tielet talba ta' l-appellati iżda b'dana illi l-ammont ta' tmin mija u tmintax il-lira u nofs (£818.10.0) iffissat mill-ewwel Onorabbli Qorti għandu jiġi ridott għal seba mija u erbatax il-lira u nofs (£714.10.0) u f'dan is-sens biss is-sentenza appellata tiġi riformata.

L-ispejjeż tant ta' prim' istanza kemm ta' l-appell jitħallsu skond ir-rebħ u t-telf rispettiv.